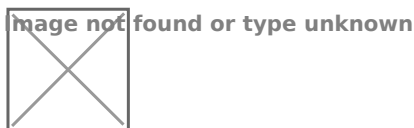

Pastorala Sfântului Sinod la Duminica Ortodoxiei 2025

În tradiționalul mesaj pastoral la Duminica Ortodoxiei, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române reamintește rolul pedagogic al icoanelor, acestea fiind călăuze spre Hristos, Izvorul sfin-țeniei.

În contextul Centenarului Patriarhiei Române, se menționează că „pentru noi, românii, Duminica Ortodoxiei este prilej de bucurie și de mulțu-mire aduse lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate peste țara noastră, dar și prinos de recu-noștință pentru mulțimea de sfinți cuvioși și mărturisitori care au păstrat dreptarul credinței așa cum l-au primit de la înaintași”.

De asemenea, sinodalii amintesc de colecta pentru Fondul Central Misionar și îndeamnă credincioșii să contribuie la susținerea activităților misionar-pastorale și social-filantropice ale Bisericii Ortodoxe Române.

Pastorala Sfântului Sinod la Duminica Ortodoxiei 2025

Preacuviosului cin monahal, Preacucernicului cler și preaiubiților credincioși din Patriarhia Română,

Har, bucurie și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, iar de la noi părintești binecuvântări!

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori în Domnul,

Prima duminică din Sfântul și Marele Post, numită Duminica Ortodoxiei, ne reamintește în fiecare an de încercările și bucuriile prin care a trecut Biserica de-a lungul istoriei pentru păstrarea dreptei credințe și a unității sale dogmatice, canonice și liturgice. În mod deosebit, această duminică ne amin-tește de ziua de 11 martie 843, când, la Constantinopol, a fost restabilit în mod deplin și definitiv cultul sfintelor icoane, iar biruința împotriva ereziei iconoclaste a fost înțeleasă și ca biruință a dreptei credințe împotriva tuturor ereziilor.

Disputele teologice cu privire la cinstirea sfintelor icoane au izbucnit în Imperiul

Bizantin în timpul împăratului Leon al III-lea Isaurul (717-741). Acesta, prin două decrete imperiale emise în anii 726 și 730, a impus lupta împotriva icoanelor ca religie de stat. Disputele au continuat sub împărații Constantin al V-lea (741-775) și Leon al IV-lea (775-780), când s-a accentuat lupta împotriva icoanelor și au fost formulate învățăturile greșite iconoclaste.

Disputele hristologice privind cinstirea icoanelor au condus la măsuri extreme din partea împăraților iconoclaști față de sfintele icoane, acestea fiind distruse, dar și față de cei care le cinsteau, aceștia fiind torturați, închiși, condamnați la exil și chiar la moarte. Mulți clerici, monahi și credincioși cinstitori ai sfintelor icoane și-au dat astfel viața pentru dreapta credință.

Între apărătorii Ortodoxiei, în acea perioadă s-a remarcat Sfântul Ioan Damaschin (676-749). Acesta a subliniat faptul că cinstirea se adresează persoanei zugrăvite în icoană, nu materiei din care este alcătuită icoana: „Nu mă închin materiei, ci mă închin Creatorului materiei, Creatorului Care S-a făcut pentru mine materie și a primit să locuiască în materie și a săvârșit prin materie mântuirea mea”¹.

Cea dintâi perioadă de perse-cuții împotriva cinstirii icoanelor a durat până în timpul domniei împăratului Constantin al VI-lea (780-797) și a mamei sale, împărăteasa Irina (752-802), care, cu sprijinul Patriarhului Tarasie al Constantinopolului (784-806), a convocat la Niceea, în anul 787, Sinodul al VII-lea Ecumenic, când a fost restabilită ortodoxia cinstirii sfintelor icoane.

La acest sinod, pe baza Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții, Sfinții Părinți au condamnat -erezia iconoclastă și au formulat adevărul de credință privitor la cinstirea icoanelor și a sfintelor moaște, precizând că cinstea icoanei trece la prototip, iar cel care se închină icoanei se închină ipostasului zugrăvit în ea. Ei au arătat cu argumente scripturistice că cel care privește icoana este așezat, prin intermediul acesteia, într-o relație personală cu cel reprezentat: prin icoană se cunoaște arhetipul, pentru că ea este mijloc de ridicare cu gândul la Hristos și de împărtășire sau comuniune cu Acesta; atunci când privim icoana îl chemăm în rugăciune pe cel zugrăvit pe ea².

Părinții participanți la Sinodul al VII-lea Ecumenic de la Niceea, inspirați de Duhul Sfânt și în concordanță cu dogmele credinței stabilite la sinoadele ecumenice anterioare, au restabilit învățătura de credință referitoare la cinstirea sfintelor icoane și a sfintelor moaște, statornicind în hotărârea dogmatică a sinodului următoarele:

„(Noi) păzim neschimbate toate tradițiile bise-ricești scrise sau nescrise

încre-dințate nouă, între care se află și întipărirea iconică prin zugrăvire, care este în acord cu istoria propovăduirii evanghelice, spre încre-dințarea faptului că înomenirea lui Dumnezeu-Cuvântul a fost adevărată, și nu închipuită [...]. Urmând învățăturii de Dumnezeu insuflate a Sfin-ților noștri Părinți, precum și Tradiției Bisericii so-bor-nicești, deoarece recu-noaștem că aceasta este a Sfân-tului Duh, Care sălăș-luiește în ea, hotărâm cu toată exactitatea și grija ca, asemenea modelului cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, tot așa să fie înălțate cinstitele și sfintele icoane, fie din culori sau din mozaic sau din orice alt material potrivit, în sfintele lui Dumnezeu biserici, pe sfintele vase și veșminte, pe ziduri și pe lemn, în case și lângă drumuri; [și anume] icoana Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și a Preacuratei Stăpânei noastre, Sfintei Născătoare de Dum-nezeu, a cinsti-ților îngeri și a tuturor sfin-ților și cuvioșilor bărbați. Căci, cu cât mai des vor fi văzuți aceștia prin reprezentarea iconică, cu atât mai mult cei care privesc la acestea vor fi ridicați să-și amintească și să dorească prototipurile și să le dea sărutare și cinstita venerare. Nu însă adevărata adorare, care, după credința noastră, se cuvine numai dumnezeieștii firi, ci ca aceea adusă chipului cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, Sfintelor Evanghelii și celorlalte obiecte de cult sfinte; pentru cinstirea lor se vor aduce tămâieri și se vor aprinde lumini, după bine cinstitorul obicei al celor de demult. Căci cinstirea [acordată] icoanei trece la prototip, iar cel care se închină icoanei se închină ipostasului zugrăvit în ea”3.

Cu toate că această hotărâre a Sinodului al VII-lea Ecumenic a fost receptată de Biserică, odată cu urcarea pe tron a împăratului Leon al V-lea Armeanul (813-820) avea să se deschidă o nouă perioadă iconoclastă, cu persecuții împotriva cinstitorilor sfintelor icoane.

Această perioadă s-a încheiat în anul 843, când împărăteasa Teodora a Bizanțului (842-846) împreună cu Patriarhul Metodie au convocat un Sinod la Constantinopol, care, pe temeiul Sfintei Scripturi și al scrierilor Sfinților Părinți, a restabilit învățătura ortodoxă despre cinstirea icoanelor și a declarat valabile toate hotărârile celor șapte Sinoade Ecumenice. De atunci, în fiecare an, noi, creștinii ortodocși, în prima duminică din Postul Mare, sărbătorim biruința dreptei credințe asupra tuturor ereziilor, motiv pentru care numim această zi Duminica Ortodoxiei.

Dreptmăritori creștini,

Biserica a înțeles rolul pedagogic al icoanelor, acestea fiind călăuze spre Hristos, Izvorul sfin-țeniei. De aceea, a zugrăvit iconic chipurile Mântuitorului, Maicii Domnului, ale îngerilor, ale apostolilor, ale sfinților.

Prin aceasta evidențiază faptul că arta Bisericii Ortodoxe este o artă sacră. După

cum afirma Leonid Uspensky, această artă „trebuie, pe de o parte, să transmită adevărurile formulate dogmatic, iar pe de altă parte, să comunice experiența trăită a acestor ade-văruri, experiența spirituală a sfinților – acel crești-nism viu în care dogma și viața se confundă”⁴.

Pentru acest motiv, „Biserica vede în icoană nu unul dintre aspectele învățaturii ortodoxe, ci expresia ortodoxiei în ansamblu, a ortodoxiei ca atare”⁵. Sfintele icoane „nu se adaugă la credința ortodoxă ca o anexă, ci exprimă credința ortodoxă într-o formă completă, ca mărturisire a cre-dinței, prin cuvânt și imagine, prin rugăciune în fața icoanei lui Hristos și a sfinților Lui zugrăviți pe icoane”⁶.

Temeiul redării iconografice a Domnului Hristos îl constituie întruparea Sa, după cum arată Sfântul Evanghelist Ioan: „Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 14).

Învățătura ortodoxă afirmă că, din iubire față de oameni, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu S-a făcut Om (Ioan 3, 16), luând trup și chip omenesc, ca pe noi, oamenii, să ne ajute să devenim fii ai lui Dumnezeu, după har, să ne îm-păr-tășim de viața cea veșnică, să vedem chipul slavei dumne-zeiești așa cum S-a arătat ucenicilor pe Tabor. Lumina din icoana lui Hristos și din icoanele sfinților ne îndreaptă spre lumina cea neînserată a slavei veșnice din Împărăția cerurilor, iar sfințenia icoanei ne cheamă și pe noi la sfințirea vieții.

Iubiții noștri fii duhovnicești,

În contextul evenimentelor aniversare din anul 2025, pentru noi, românii, Duminica Ortodoxiei este prilej de bucurie și de mulțu-mire aduse lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate peste țara noastră, dar și prinos de recu-noștință pentru mulțimea de sfinți cuvioși și mărturisitori care au păstrat dreptarul credinței așa cum l-au primit de la înaintași.

Duminica Ortodoxiei este sărbătoarea credinței dreptmăritoare, prin cuvânt și faptă, a celor care păstrează și mărturisesc în-vățătura de credință care stă la temelia adevăratei trăiri creș-tine și a lucrării lui Hristos în lume prin Biserică. Ea ne cheamă la unitate și comuniune cu Dumnezeu și cu semenii, prin fapte de milostenie creștină.

Acestea sunt expresia concretă a iubirii aproapelui, ca roade ale dreptei credințe din care izvorăsc neîncetat și care au ca scop ajutorarea celor aflați în necazuri și suferințe, după cum învață Sfântul Apostol Pavel: „Iar facerea de bine și întrajutorarea nu le dați uitării; căci astfel de jertfe sunt bine plăcute lui Dumnezeu”

(Evrei 13, 16).

Oricât de mari ar fi provocările și crizele lumii în care trăim, avem datoria să rămânem statornici în dreapta credință și în faptele cele bune, punându-ne nădejdea în Dumnezeu „Care ne dă cu belșug toate, spre îndulcirea noastră” (1 Timotei 6, 17). Să fim solidari în a face binele care aduce mângâiere celor în nevoie, alinare celor bolnavi, compasiune celor în durere, ajutându-i pe semenii noștri cu generozitate și inimă bună, așa cum ne învață Hristos, Mântuitorul lumii.

Și în acest an, ne adresăm preoților și credincioșilor Sfintei noastre Biserici cu îndemnul părintesc de a organiza, atât în această duminică, cât și în duminicile următoare, colecta pentru Fondul Central Misionar, contribuind fiecare cu darul său, după cum îl îndeamnă inima sa, bine știind că „Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună” (2 Corinteni 9, 7).

Acest Fond este destinat susținerii comunităților românești parohiale sau monahale cu posibilități materiale reduse, așezămintelor sociale din țară și din străinătate, pentru continuarea și finalizarea diferitelor lucrări misionare.

Noi știm că toată darea cea bună vine de la Părintele luminilor, de aceea, în cadrul Sfintei Liturghii a Sfântului Vasile cel Mare, chemăm mila lui Dumnezeu pentru cei care aduc roade și fac bine în sfintele Biserici și își aduc aminte de cei săraci, cerând -Domnului să le „răsplătească cu bogatele și cereștile Sale daruri [...], să-și aducă aminte și de tot poporul Său și peste toți să reverse mila Sa cea bogată, împlinind tuturor cererile cele spre mântuire”⁷.

Având încredințarea că veți arăta și în acest an dărnicie creștină și veți răspunde chemării noastre în această lucrare sfântă de binefacere, ne rugăm Milostivului Dumnezeu „ca, având totdeauna toată îndestularea în toate, să prisosiți spre tot lucrul bun” (2 Corinteni 9, 8), iar „harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți!” (2 Corinteni 13, 13).

Textul este semnat de Patriarhul Daniel împreună cu toți membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Descarcă [Pastorala în format PDF](#).

Note

1 Sf. Ioan Damaschin, Contra iconoclaștilor 1, 16, în vol. Cele trei tratate contra icono-claștilor, trad., introd. și note Pr. Dumitru Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de

Misiune Ortodoxă, București, 2016, p. 65.

2 Cf. Hotărârile dogmatice ale Sinoadelor Ecumenice, Pr. Sorin Șelaru, Viorel Coman, George Gherga (eds), Ed. Basilica, București, 2018, pp. 152-158, 535.

3 Hotărârile dogmatice ale -Sinoadelor Ecumenice, pp. 553-555.

4 Leonid Uspensky, Teologia icoanei, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012, p. 33.

5 L. Uspensky, Teologia icoanei, p. 13.

6 † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Evanghelia slavei lui Hristos, Ed. Basilica, București, 2023, p. 47.

7 Dumnezeiasca Liturghie a celui între sfinți Părintelui nostru -Vasile cel Mare, în Liturghier, Ed. Institutului Biblic și de -Misiune Ortodoxă, Bucu--rești, 2012, pp. 257-259.

Foto credit: Tipografia Cărților Bisericești